

Alt dette gik jo selvfølgelig kun til en Tid. Til sidst var Englands Arbejderbefolkning sunket saa langt ned, at det ikke gik længere paa denne Maner.

Nogle af dem søgte at udvandre for at slippe bort fra Elendigheden, men Udvandringen blev forbudt. Heller ikke dette hjalp, Menneskematerialet blev efterhaanden fuldkommen forkrøblet, den engelske Industri befandt sig i den Situation, at hvis man fortsatte, vilde Englands Arbejderbefolkning gaa helt til Grunde. Gang paa Gang søgte Arbejderne ved mægtige Opstande at ryste Lærkerne af sig, man kender den store Chartist-Bevægelse og andre, men altid endte det med, at Arbejdernes Rejsninger blev kvalt i Blod, og i lange Tider øvedes der Terror baade fra oven og fra neden; Arbejderne søgte at hævne sig paa Fabrikkerne ved at ødelægge Maskinerne og Fabrikkerne. Nøden var saa stor, at det var almindeligt, at Arbejderne, naar de blev kastet i Fængsel, bad om at faa deres Straffetid forlænget for ikke at komme ud til Kvaler, der var endnu større end Kvalerne i Fængselet. Der var mange Kriser i denne Periode med megen Arbejdsløshed trods den lave Arbejdsløn og den lange Arbejdstid. For at nævne et Eksempel skal jeg oplyse, at i den næstsidste Uge af Marts 1848 blev der i nogle Distrikter optalt ikke mindre end 16 086 arbejdsløse omstreffende. Det engelske Fattigvæsen antog til Tider et meget betydeligt Omfang, i 1847 var ikke mindre end 1½ Mill. af Englands og Wales' Befolkning under Fattigforsørgelse, i 1848 var Tallet steget til 1 630 000 eller 15 pCt. af hele Befolkningen. Dødeligheden var enorm, der findes en Beretning fra 1840 fra Byen Sheffield; i denne siges, at en Tørsliber, som var 20 Aar gammel, normalt ikke havde længere Levetid tilbage end 9⅓ Aar, medens den normale Levealder var 55 Aar. Det engelske Folk vilde være gaaet totalt til Grunde, hvis denne Udvikling var fortsat; den ophørte, fordi Menneskematerialet ikke slog til længere. Naar England saa længe holdt til det og altsaa ogsaa holdt til det økonomisk, skyldtes det den Omstændighed, at den engelske Industri i det væsentlige var baseret paa udenlandske Markeder. Denne arme, forkrøblede Befolkning havde saa at sige ingen Købeevne, men den engelske Industri eksporterede til Udlandet, og derfor kunde den Tilstand, jeg har skildret, gaa saa længe, som Tilfældet var. Det siger imidlertid sig selv, at i et Land som Danmark, hvor Industriprodukterne skal afsættes indenfor Landets Grænser, vilde en saadan Udvikling kun kunne

være en kort Tid, Industrien vilde ikke være i Stand til at finde Afsætning for sin Produktion overfor en Befolkning, der var saaledes stillet som den her skildrede. Der kan ikke være Tvivl om, at hvis Landbrugsministerens Teorier blev iværksat, blev prøvet, blev til Virkelighed, vilde Forholdet blive nøjagtig det samme, som det var i England, Formen vilde være anderledes, Humaniteten vilde maaske være noget større her til at begynde med, men det sikre vilde være, at hvis Arbejderne fulgte Landbrugsministerens Opfordring i Retning af at opheve Prisaftaler, at gaa ud paa Markedet og konkurrere med hinanden indbyrdes, at forlænge Arbejdstiden, vilde paa ingen Maade Arbejdsløsheden ophøre, tværtimod, men Arbejderklassen vilde synke ned i en saadan Tilstand, at den ingen Muligheder havde for nogen Sinde mere at rejse sig. Naar den engelske Arbejderbefolkning trods alt har rejst sig i de forløbne Aar, skyldes det, at det var et langt større Befolkningstal, der her var Tale om, at der var langt større Mulighed for Englands Befolkning for at rejse sig, end der vilde være for den danske Befolkning, hvis vi kom ind under tilsvarende Tilstande.

Landbrugsministeren har Gang paa Gang sagt, at hvis vi nu træffer Foranstaltninger til at beskytte Industrien, er det ensbetydende med, at vi tager fra andre, det er en Særinteresse, der her varetages. Nu skal jeg aldeles ikke bestride, at man kan iværksætte en Industribeskyttelse paa en saadan Maade, at andre Dele af Befolkningen kan føle sig forulempet ved den og komme til at betale til den paa en saadan Maade, i en saadan Grad, at de med Rette kan beklage sig, men jeg føler mig paa den anden Side overbevist om, at man kan træffe Beskyttelsesforanstaltninger overfor den danske Industri, saa at der ikke bliver Tale om nævneværdige Byrder for andre Dele af Befolkningen. For det første er det saaledes, at Industrien i Danmark faktisk for store Deles Vedkommende allerede nu konkurrerer, Arbejdslønnen her er reguleret; det er Synd at sige, at den danske Arbejderbefolkning faar for meget af de Værdier, som frembringes her i Landet. Gaar vi Forholdene nærmere efter, tror jeg, at man, hvis man da ikke er indstillet paa at ville komme til lige det modsatte af, hvad der er det faktiske Forhold, meget let kan blive klar over, at den Omstændighed, at vi køber Varer i Udlandet til en billigere Pris, aldeles ikke er ensbetydende med, at Forbrugerne af disse Varer faar dem til en billigere Pris. I mangfoldige Tilfælde er Forholdet det, at Forbrugeren aldeles ikke